

ELIA KARMEL-VUORELLA

1. Kertomuksen taustatietoja

a) Kertomuksen tapahtumapaikka

Karmel-vuorella. Karmel on vuoriryhmä. Karmelin itäpuolella levittäytyy Jisreelin tasanko ja eteläpuolella Saaronin tasanko. Karmelin pohjoiskärjessä on nykyään tärkeä Haifan satamakaupunki. Karmel on n. 20 km pitkä ja korkeimmillaan 546 m merenpinnasta.

b) Ajallinen yhteys muihin kertomuksiin

Jatkoa edelliseen. Kuivuutta oli kestänyt nyt 3 vuotta.

c) Kertomuksessa esiintyvät henkilöt

Profeetta Elia

Israelin (paha) kuningas Ahab, joka etsi Eliaa surmataksaan tämän.

Obadja, palatsin päällikkö, joka salaa turvasi Herraan. Huom. tämä ei ole sama henkilö kuin profeetta Obadja.

d) Vieraat termit

Asera (Astarte) oli epäjumala, jota Baalin ohella palveltiin. Asera oli kanaanilainen naisjumala. Baal oli auringonjumala ja se ajateltiin miehiseksi (Baal = herra, hallitsija).

Epäjumalanpalveleminen ei ollut vain kuvapatsaiden kumartamista, vaan ihmiset todella uskoivat avun tulevan näiltä hengettömiltä olioilta. He uhrasivat näille (jopa ihmisuhreja) ja palvontamenoihin saattoi liittyä myös haureutta.

Sea-mitta on noin 12 litraa.

2. Itse kertomus Raamatusta

1 Kun. 18. luku

Pitkän ajan kuluttua, kolmantena vuotena, tuli Elialle tämä Herran sana: "Mene ja näyttäydy Ahabille, niin minä annan sateen maan päälle." Niin Elia meni näyttäytymään Ahabille. Mutta Samariassa oli kova nälänhätä.

Ahab ja Obadja lähtevät etsimään ruohoa eläimille

Ahab kutsui Obadjan, joka oli palatsin päällikkönä. Mutta Obadja oli hyvin Herraa pelkääväinen mies; niinpä Obadja oli silloin, kun Iisebel hävitti Herran profeetat, ottanut sata profeettaa ja piilottanut heidät luolaan, viisikymmentä kerrallaan, ja elättänyt heitä leivällä ja vedellä. Ahab sanoi Obadjalle: "Kulje maa, kaikki vesilähteet ja kaikki purot. Kenties me löydämme ruohoa pitääksemme hevoset ja muulit hengissä, niin ettei meidän tarvitse hävittää elukoita." He jakoivat keskenään kuljettavansa maan. Ahab kulki toista tietä yksinänsä, ja Obadja kulki toista tietä yksinänsä.

Obadja tapaa Elian

Kun nyt Obadja oli matkalla, niin katso, Elia tuli häntä vastaan. Tuntiessaan tämän Obadja heittäytyi kasvoillensa ja sanoi: "Sinäkö se olet, herrani Elia?" Tämä vastasi hänelle: "Minä. Mene ja sano herrallesi (kuningas Ahabille): 'Katso, Elia on täällä.'" Niin Obadja sanoi: "Mitä minä olen rikkonut, koska annat palvelijasi Ahabin käsiin, hänen surmattavakseen? Niin totta kuin Herra, sinun Jumalasi, elää, ei ole sitä kansaa eikä sitä valtakuntaa, josta minun herrani ei olisi lähettänyt etsimään sinua, mutta kun on vastattu: 'Ei hän ole täällä', on hän vannottanut sillä valtakunnalla ja sillä kansalla valan, ettei sinua ole löydetty. Nyt sinä sanot: 'Mene ja sano herrallesi: Katso, Elia on täällä.' Kun minä lähden pois luotasi, niin Herran Henki kuljettaa sinut, en tiedä minne, ja kun minä menen ilmoittamaan Ahabille eikä hän löydä sinua,

niin hän tappaa minut. Kuitenkin palvelijasi on pelännyt Herraa nuoruudestaan asti. Eikö herralleni ole kerrottu, mitä minä tein, kun Iisebel tappoi Herran profeetat: kuinka minä piilotin luolaan sata Herran profeettaa, viisikymmentä kerrallaan, ja elätin heitä leivällä ja vedellä? Nyt sinä sanot: 'Mene ja sano herrallesi: Katso, Elia on täällä', ja niin hän tappaa minut." Elia sanoi: "Niin totta kuin Herra Sebaot elää, jonka edessä minä seison, minä näyttäydyn tänä päivänä hänelle."

Kansa ja baalin profeetat kokoontuvat Karmel-vuorelle

Niin Obadja meni Ahabia vastaan ja ilmoitti hänelle tämän. Ahab meni silloin Eliaa vastaan. Nähdessään Elian Ahab sanoi hänelle: "Siinäkö sinä olet, sinä, joka syökset Israelin onnettomuuteen?" Elia vastasi: "En minä syökse Israelia onnettomuuteen, vaan sinä ja sinun isäsi suku, koska te hylkääte Herran käskyt ja koska sinä seuraat baaleja. Mutta lähetä nyt kokoamaan kaikki Israel minun luokseni Karmel-vuorelle, sekä neljäsataa viisikymmentä Baalin profeettaa ja neljäsataa Aseran profeettaa, jotka syövät Iisebelin pöydästä." Niin Ahab lähetti sanan kaikille israelilaisille ja kokosi profeetat Karmel-vuorelle. Elia astui kaiken kansan eteen ja sanoi: "Kuinka kauan te onnutte molemmille puolille? Jos Herra on Jumala, seuratkaa häntä; mutta jos Baal on Jumala, seuratkaa häntä." Eikä kansa vastannut hänelle mitään. Niin Elia sanoi kansalle: "Minä olen ainoa jäljelle jäänyt Herran profeetta, mutta Baalin profeettoja on neljäsataa viisikymmentä. Antakaa meille kaksi mullikkaa, ja valitkoot he itselleen toisen mullikan, paloitelkoot sen ja pankoot kappaleet puiden päälle, mutta älkööt panko tulta; ja minä valmistan toisen mullikan ja asetan sen puiden päälle, mutta en pane tulta. Sitten huutakaa te jumalanne nimeä, ja minä huudan Herran nimeä. Se jumala, joka vastaa tulella, on Jumala." Kaikki kansa vastasi ja sanoi: "Niin on hyvä."

Baalin profeetat huutavat jumalaansa

Elia sanoi Baalin profetoille: "Valitkaa itsellenne toinen mullikka ja valmistakaa se ensin, sillä teitä on enemmän. Huutakaa sitten jumalanne nimeä, mutta älkää panko tulta." Niin he ottivat sen mullikan, jonka hän antoi heille, ja valmistivat sen. Sitten he huusivat Baalin nimeä aamusta puolipäivään asti, sanoen: "Baal, vastaa meille!" Mutta ei ääntä, ei vastausta! He hyppelivät alttarin ääressä, joka oli tehty. Puolipäivän aikana Elia pilkkasi heitä ja sanoi: "Huutakaa kovemmin; hän on tosin jumala, mutta hänellä voi olla jotakin toimittamista, tahi hän on poistunut johonkin, tahi on matkalla; kenties hän nukkuu, mutta kyllä hän herää." Niin he huusivat vielä kovemmin ja viileksivät itseään tapansa mukaan miekoilla ja keihäillä, niin että heistä vuoti verta. Kun puolipäivä oli kulunut, joutuivat he hurmoksiin,

aina siihen hetkeen asti, jolloin ruokauhri uhrataan. Mutta ei ääntä, ei vastausta, ei vaarinottoa!

Elia rakentaa alttarin ja rukoilee Jumalaa

Niin Elia sanoi kaikelle kansalle: "Astukaa minun luokseni." Kaikki kansa astui hänen luoksensa. Niin hän korjasi Herran alttarin, joka oli hajotettu. Elia otti kaksitoista kiveä, yhtä monta kuin oli Jaakobin poikien sukukuntia, hänen, jolle oli tullut tämä Herran sana: "Israel on oleva sinun nimesi." Elia rakensi kivistä alttarin Herran nimeen ja teki alttarin ympärille ojan, johon olisi mahtunut kaksi sea-mittaa jyviä. Sitten hän latoi puut, paloitteli mullikan ja pani kappaleet puiden päälle. Elia sanoi: "Täyttäkää neljä ruukkua vedellä ja vuodattakaa se polttouhrin ja puiden päälle. Tehkää se toinen kerta." He tekivät niin toisen kerran. Vielä hän sanoi: "Tehkää se kolmas kerta." He tekivät niin kolmannen kerran. Niin vesi juoksi ympäri alttarin; ojankin hän täytti vedellä. Kun oli tullut hetki, jolloin ruokauhri uhrataan, astui profeetta Elia esille ja sanoi: "Herra, Aabrahamin, Iisakin ja Israelin Jumala, tulkoon tänä päivänä tietäväksi, että sinä olet Jumala Israelissa ja että minä olen sinun palvelijasi ja että minä olen sinun käskystäsi tehnyt kaiken tämän. Vastaa minulle, Herra, vastaa minulle, että tämä kansa tulisi näkemään, että sinä, Herra, olet Jumala ja että sinä käänät heidän sydämensä takaisin."

Kansa tunnusti: Herra on Jumala!

Silloin Herran tuli iski alas ja kulutti polttouhrin, puut, kivet ja mullan sekä nuoli veden, joka oli ojassa. Kun kaikki kansa näki tämän, lankesivat he kasvoillensa ja sanoivat: "Herra on Jumala! Herra on Jumala!" Mutta Elia sanoi heille: "Ottakaa Baalin profeetat kiinni; älköön yksikään heistä pääskö pakoon." He ottivat heidät kiinni. Elia vei heidät Kiisonin purolle ja tappoi heidät siellä.

Jumala antaa sateen

Elia sanoi Ahabille: "Nouse, syö ja juo, sillä sateen kohina kuuluu." Niin Ahab nousi syömään ja juomaan. Mutta Elia nousi Karmelin huipulle, kumartui maahan ja painoi kasvonsa polviensa väliin. Hän sanoi palvelijallensa: "Nouse ja katso merelle päin." Tämä nousi ja katsoi, mutta sanoi: "Ei näy mitään." Hän sanoi: "Mene takaisin." Näin seitsemän kertaa. Seitsemännellä kerralla palvelija sanoi: "Katso, pieni pilvi, miehen kämmenen kokoinen, nousee merestä." Niin Elia sanoi: "Nouse ja sano Ahabille: 'Valjasta ja lähde alas, ettei sade sinua pidättäisi!'" Tuossa tuokiossa taivas kävi mustaksi pilvistä ja myrskytuulesta, ja tuli ankara sade. Mutta Ahab nousi vaunuihinsa ja lähti

Jisreeliin. Herran käsi tuli Elian päälle, ja niin hän vyötti kupeensa ja juoksi Ahabin edellä Jisreeliin saakka.

3. Kertomuksen keskeinen opetus

Elia palveli elävää Jumalaa "Niin totta kuin Herra, Israelin Jumala, elää." Elia näyttää Ahabille ja kansalle, ettei pakanain epäjumalilla ole henkeä. Ne ovat vain puuta tai kiveä. Ne eivät voi antaa sadetta. Aseraa pidettiin hedelmällisyyden jumalana. Elia osoittaa, että Jumalalta tulee sade, joka saa maan kasvamaan.

Vaikka meidän maassamme ei ole samanlaista näkyvää epäjumalanpalvele- mista niin maailmassa sitä on yhä vielä. Epäjumalia ovat kaikki, joihin ihminen panee turvansa elävän Jumala sijaan, esim. raha. Kuinka moni suomalainenkin lapsi kirjoittaa joulupukille, ja toivoo tämän olemattoman olion voivan vastata hänen pyyntöihinsä suurella lahjakasalla.

Rukouksen voima: "Elias oli ihminen, yhtä vajavainen kuin mekin, ja hän rukoili rukoilemalla, ettei sataisi; eikä satanut maan päällä kolmeen vuoteen ja kuuteen kuukauteen. Hän rukoili uudestaan, ja taivas antoi sateen, ja maa kasvoi hedelmänsä." Jaak. 5:17-18

4. Muita vastaavia kertomuksia Raamatussa

Elia oli rukouksen mies, Jumalan sanan tinkimätön julistaja, uskonpuhdistaja ja Johannes Kastajan esikuva:

- ✚ Heillä oli samankaltainen pukeutuminen. (2 Kun. 1:8, 1 Kun. 19:13, Matt. 3:4)
- ✚ Sekä Elia että Johannes Kastaja käänsivät israelilaisten sydämiä Jumalan luo. (1 Kun. 18:37, Luuk. 1:16).
- ✚ Molemmat todistivat pelkäämättä kuninkaan edessä ja nuhtelivat synnistä. (Ahab ja Herodes, molemmilla oli jumalaton vaimo. Iisebel halusi surmata Elian, Herodias surmautti Johannes Kastajan.
- ✚ Raamattu sanoo Elian ja Johannes Kastajan toimineen samassa hengessä. (Luuk. 1:17, Matt. 11:12-14, Mal. 4:5).
- ✚ Johannes Kastaja osoitti Jeesusta: "Katso Jumalan Karitsa, joka pois ottaa maailman synnin." Oikean uskonnon tärkein asia on se, että tunnemme Jeesuksen, joka on meidän syntimme sovittanut.

5. Opeteltava Raamatun lause

Anokaa, niin teille annetaan; etsikää, niin te löydätte; kolkuttakaa, niin teille avataan. Sillä jokainen anova saa, ja etsivä löytää, ja kolkuttavalle avataan.
Matt. 7: 7-8.

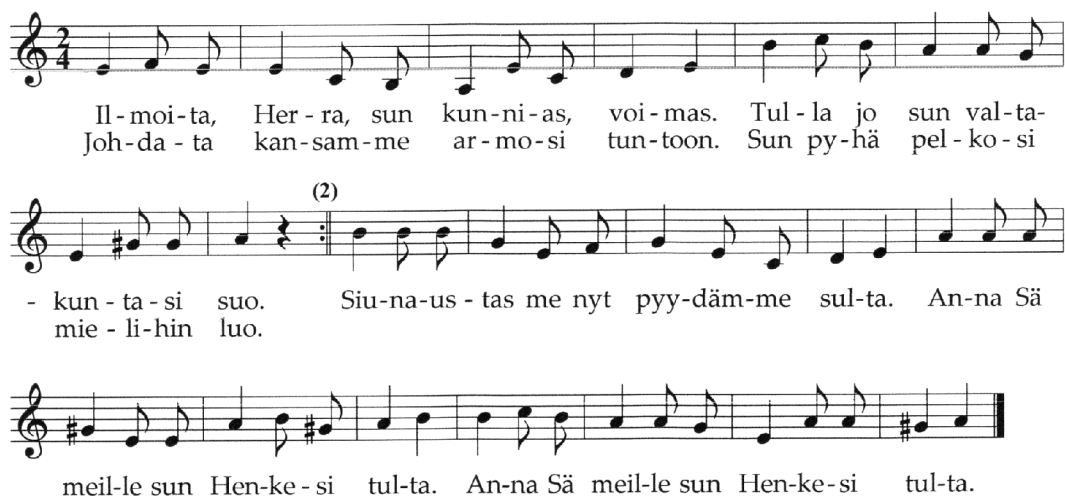
6. Laulu ehdotus VK 173 (UVK 173)

Ilmoita, Herra, sun kunnias, voimas. Tulla jo sun valtakuntasi suo.
Johdata kansamme armosi tuntoon. Sun pyhä pelkosi mielihin luo.
Siunaustas me nyt pyydämme sulta. Anna Sä meille sun Henkesi tulta.
Anna Sä meille sun Henkesi tulta.

Sanat Antti Achrenius 1745–1810, sävel Kuortaneelta

Ilmoita Herra sun kunnias, voimas

Antti Achrenius 1745-1810, sävel Kuortaneelta

Il-moi-ta, Her-ra, sun kun-ni-as, voi-mas. Tul-la jo sun val-ta-
Joh-da-ta kan-sam-me ar-mo-si tun-toon. Sun py-hä pel-ko-si
(2)
- kun-ta-si suo. Siu-na-us-tas me nyt pyy-däm-me sul-ta. An-na Sä
mie-li-hin luo.
meil-le sun Hen-ke-si tul-ta. An-na Sä meil-le sun Hen-ke-si tul-ta.

tai

VK 175 (UVK 190)

Sun Sanas suojaa, Jumala. Sen vastustajat masenna.
Kun tahtovat ne alati kukistaa valtaa Poikasi.

Lyö maahan sanas sortajat ja niiden juonet kavalat.
Suo aina voittaa sanasi ja lisää seurakuntaasi.

Suo vastustajain tuntea, ettet Sä laumaas unhota.
Vaan tahdot auttaa, vahvistaa, kun vaarat sitä ahdistaa.

Oi, Kristus, voitonruhtinas, Sä näytä valtas, kunnias.
Sun kristikuntaas holhoa ja sitä suojaa, vahvista.
Sanat ja sävel Martti Luther (J. Suomalainen)

Sun Sanas suojaa Jumala

Martti Luther

Sun Sa-nas suo-jaa, Ju-ma - la. Sen vas-tus - ta - jat ma-sen - na.
Kun tah-to - vat ne a - la - ti ku - kis-taa val-taa Poi - ka - si.

7. Tehtäviä / kysymyksiä

8. Muuta huomioon otettavaa

Miksi Elia surmasi Baalin profeetat?

Tämä teko voi tuntua lapsista ankaralta pyhän Jumalan miehen tekemäksi. Sen tähden asia täytyy lapsille selittää, mutta Elian tekoa ei saa vähääkään anteeksi pyytää. Toisin Elia ei voinut menetellä. Syyt olivat seuraavat:

Jumala oli ankarasti kieltänyt, etteivät väärät profeetat saa vietellä Israelia palvelemaan epäjumalia. Jos siitä huolimatta vääriä profeettoja ilmaantuisi, oli Jumala antanut käskyn tappaa ne. (5 Moos. 13:5, 18:20). Tämä käsky oli annettu Vanhan testamentin ajaksi. Jumala oli käskennyt Eliaa tekemiin niin. (Vrt. 1 Kun. 18:36) Jumalan kärsivällisyys oli loppunut näihin väeriin profeettoihin ja hän toteutti tuomionsa Elian käden kautta. Näin Jumala esti vääriä profeettoja julistamasta sieluille turmiollista oppiaan ja varjeli omiaan.

Uuden Testamentin aikana Jumala toteuttaa tuomioitaan toisella tavalla, esim. yksilöiden ja kansojen kohtaloissa. Lopullinen tuomio on viimeisenä päivänä. Kirkolleen Jumala ei ole antanut käskyä tappaa harhaopettajia, vaan hän on sen kieltänyt. (Matt. 13:24-30). Sen sijaan Jeesus käskee kavahtamaan vääriä profeettoja (Matt. 7:15). Kristityt eivät saa poistaa vääriä opettajia maailmasta (so. "pellostaa"), mutta heidän tulee erottaa väärät opettajat seurakunnasta. (Lähde: vanha pyhäkouluopettajien opas)

